ԺԳ. ՏԱՐԻ—ԹԻՒ 145 | ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ, 20 ԱՊՐԻԼ, 1900 | 4 ՄՈՒՀԱՐՐԷՄ, 1317 | 20 ՆԻՍԱՆ, 1316 | 3 ՄԱՅԻՍ (Ն. Տ.) 1900

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ԿԱՆԽԻԿ

Գոյսոյ համար { Տարեկան 75 ղրշ. Վեցամսեայ 40 „
Գաւառներու համար { Տարեկան 100 „ Վեցամսեայ 50 „ Եռամսեայ 25 „
Արտասահման { Տարեկան 23 ֆր. Վեցամսեայ 12 „

Նամակ կամ ոեւէ զրուցիւն պէտք է ուղղել Տնօրէնութեան:

ԶԱՐԹՈՆՔ

ՕՐԱԹԵՐԹ

«زاغيك» ارمنيجه يومى وسياسى غزته
مطبعه و اداره‌خانه‌سى
غلطه‌ده حمدى پاشا خان

Կ. ՊՈԼԻՍ, Գալաթիա, Համտի-բաշա խան

Rédaction du Journal Arménien „DZAGHIK“ Galata, Pérchémbé-Bazar Hamdi-Pacha Han

ԱԶԳԱՅԻՆ, ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ, ՏՆՏԵՍԱԿԱՆ, ԳՐԱԿԱՆ, ԳԻՏԱԿԱՆ

10 ՓԱՐԱ — ՏՆՕՐԷՆ Ռ. ՍԱԳԱԵԱՆ — 10 ՓԱՐԱ

ՅՈՒՆՍ, ԵՒ ՅԻՍՈՒՍԻ ԾՆՆԴԵԱՆ ԵՒ ՄԿՐՏՈՒԹԵԱՆ ՀՇՏՈՒԹԻՒՆԸ

ՄԱՍ Ա.

Ինչո՞ւ Հայերս Դաւթի եւ Յակոբայ Առաքելոց տօնը կատարած միջոցին, միւս ազգերը Յիսուսի Ծննդեան տօն կ'ընեն։ Ասոնց ո՞րն է ճշմարիտը։

Ըստ Սուրբ Գրոց, Յիսուսի Ծնունդը եւ Մկրտութիւնը է Յունվ. 6ին։ Ասոնց բացատրութիւնը տալէ առաջ, նախ քննենք տօնիս որպիսութեան պատմութիւնը. երկրորդ՝ ցոյց տանք այլոց անատուգութիւնը։

Նախ՝ գիտելի է, որ ամէն հոգեւոր տօներու ուրախութեանց սկիզբն ու արմատը՝ Քրիստոսի Ծննդեան տօնն է։ Այլ սակայն անխոհեմ Արտեմոն խանդարից նախկին Առաքելական Ս. Եկեղեցւոյ իրենկելի եւ նուիրական կանոնը, եւ իւր ազգնդը գրով արձանացուց. Քրիստոսի Ծննդեան տօնը՝ որ էր Յունուարի 6ին, փոխելով կարդաց Դեկտեմբերի 25ին, եւ առանձինկու օր վերջը, որ է Յունուար 6ին՝ Յիսուսի Մկրտութիւնը։ Բայց եկեղեցւոյ նախնի Ս. Հարք ուշի ուշով քննելով անխարդախ աղբիւրներէն ճշդեցին թէ՝ Յունուար 6ին է Յիսուսի Ծնունդը։ Ինչպէս Յակոբոս Տեառն եղբայր, որ ի սկզբանէ ականատես էր Յիսուսի մարմնաւոր Ծննդեանը եւ մինչեւ Նորա խաչելութիւնը անոր հետ չբաժնուեցաւ եւ յետոյ ի Տեառնէ՝ Երուսաղէմի Առաջին Եպիսկոպոս կարգուեցաւ, նա հաստատեց երկուսեան ընթերցուածներ, Ծննդեան խորհուրդը, նոյնպէս Զատկին, եւ Աղուհացի չորեքշաբթիի եւ ուրբաթի մեծ կարգը։

*Նա գրեց եւ հաստատեց Յիսուսի Ծնունդը Յունուար 6ին, եւ նոյն օրը մկրտութիւնն իսկ ընել սահմանեց.—Ասոր համար Հայերս այս երկու տօնը միասին կը կատարենք։—Յետոյ մեծն Կիւրեղ, Երուսաղէմի Հայրապետը, որ Կոչու

ներ, մեր կարող դասակարգը կը լքանէ ը վարժարանն ու օտարին կ'օգնէ։ Ա՛ն, խալ քայլ մ'առած ենք, եթէ այդ դրամը մեր աղքատիկ վարժարաններուն յատկացնէինք, մերիններն ալ գոհացուցիչ արդիւնք կ'արտադրէին, մանաւանդ ցեղային նկարագիրը կը պահպանուէր, որ ընտանեկան արքութեան է՛ն կարեւոր պայմանն է մեր մէջ։

Թերին ցոյց տրուեցաւ, եւ դարմանին ձեռնարկեցինք, բայց լիովին չյաջողեցանք դժբաղդաբար։

Աղջկանց «բարձրագոյն դասընթացք» մը խորհեցանք ունենալ, ձեռնարկեցինք, ու կէս թողուցինք, որովհետեւ դրամ չունէինք։ Մեր վարժարանները աղքատ են, չունին բաւականաչափ հասոյթ եւ կը կարօտին ժողովրդային աջակցութեան։

«Բարձրագոյն դասընթացք»ը կազմակերպուեցաւ վերջապէս, լրագիրները քանիցս ծանուցին զայն, խմբագրականներով յորդորեցին մեր ծնողքները՝ օգտուիլ պատեհութենէն եւ օգնել գործին իրականացման ու յարատեւութեան։

Բայց քանի՞ ծնողք օգտուեցան եւ օգնեցին. չատ քիչեր օգտուեցան այս գեղեցիկ պատեհութիւնէն, անփոյթ մնացին մանաւանդ։

Եթէ այս վարանումը շարունակուի, բնականաբար պիտի դոցուի այդ նոր «դասընթացք»ը, ինչպէս աղդարարեց Բերայի Դեր.քարոզիչը իր մէկ քարոզին մէջ։

Մեր ծնողքներուն եւ մանաւորապէս կարող դասակարգին անտարբերութիւնը պախարակելի է եւ միշտ մեղադրելի։

Այս երկոտղիւս կը փութամ մեր կարող դասակարգին եւ հարուստ ծնողաց բարերար աջակցութիւնը խնդրել. —Իրա՞ւ որ կը զարմանամ այս մեր անվստահութեան վրայ. եղբայրնե՛ր, մի՛ նախապաշարուիք։ Բոլորովին զուրկ չենք կարող պաշտօնեաներէ, ունինք իրենց պաշտօնին դիտակից եւ խղճամիտ ուսուցիչներ՝ որոնք օգտակար պիտի լինին մեր դպրոցային դաստիարակութեան, եթէ դրամով քաջալերենք զիրենք։ Մե՛զ են մեր աղջիկները, մի՛ օտարացնէք զանոնք մեր ընտանեկան յարկէն, վարքէն ու բարքէն։

Մեր աղջիկներ Հայ երիտասարդներու հետ պիտի ամուսնանան, պէտք է անոնց նկարագիրը անեղծ պահել։

Վ. Դ. Ս.

ՕԴԴԱՎԱՅԻ ՀՐԴԵՀԸ

ՎԵՐՋԻՆ ՄԱՆՐԱՄԱՍՆՈՒԹԻՒՆԵՐ

Ապրիլ 27.—«Բանտարկեալի մէջ երբէք ա՛յնքան անսելի հրդեհ պատահած չէր՝ որքան երէկի հրդեհը, որ Հրլ քաղաքին ամբողջ շուկան լափելէ ետք գեղին միւս կողմը Օդդավա անցաւ, եւ ուրեմն սրբեց մեծ մայրաքաղաքին բոլոր փայտաշէն մասերը։ 1877ին Նոր—Պրունսվիքի մէջ Ս. Ճոն քաղաքին հրդեհն անդամ այնքան աղետալի եղած չէր, կ'ըսեն։ Հրլի մէջ հրդեհը մէկ քառակուսի մղոն, իսկ Օդդավայի մէջ երկու քառակուսի մղոն տարածուած էր։ Կրակը ծագեցաւ երէկ կէս օրին, եւ մինչեւ այս առաւօտ կը վառէր։ Սկսած տեղէն մինչեւ մարած տեղը զրէթէ հինգ մղոն է։ Առաջ եկաւ ծիսելոյզէ մը, եւ ամէն բան լուցկիի տուփի պէս չոր ըլլալով, արագ արագ ծաւալեցաւ։ Առաջքն առնելու համար բոլոր ջանքերն ապարդիւն եղան։ Ամբողջ կորուստը 13 միլիոն տոլար կը հաշուի։ Միայն չորս—հինգ միլիոն տոլարի ապահովագրած է։ Ապահովագրութիւնները ամէնէն աւելի մեծ կորուստները կրած են Գրնսը, Ուէսդը եւ Պաթ, Լուցկիի եւ թուղթի գործարանատէրներէն։ Լսած եղբարց կորուստն է երկու միլիոն տոլար։ Ամէն տեսակ արհեստանոցներ, գրասենեակներ եւ քաղաքին ամենագեղեցիկ չէնքերէն ոմանք բոլորովին հրոյ ճարակ եղան հիմնայատակ։ Հրլի 12,000 բնակիչներէն 6,000ը առանց բնակարանի մնացած են, 6—7000 ալ Օդդավայի մէջ։ Կառավարութիւնը զօրանոցն ու վրանները դժբախտ արկածելոց տարագրութեան ներ.քեւ դրաւ։ Ցուցասենեակի (Պաղարի) չէնքերը եւ բոլոր բարեգործական հաստատութիւնք պատսպարեալներով լեցուն են։ Շատերն ալ գեղերը վրանի տակ կը բնակին։ Զանազան մարդասիրական ընկերութիւնք կրցածնին կ'ընեն ժողովրդեան օգնութիւն հասցնելու համար։ Այսօր Նախարարաց Խորհուրդ գումարուեցաւ, եւ նախարարապետը ծանոյց թէ կառավարութիւնը 100,000 տոլար պիտի տայ ի նպաստ արկածելոց, 10,000ն անմիջական օգնութեան համար։ Օնտարիօ նահանգը քսան եւ հինգ հազար տոլար կուտայ, եւ Բաղաքապետութիւնն ալ առաջին բաժին ըլլալով՝ 5,000 տոլար։ Մասնաւոր հանգանակութիւններ կը վարեն ամէն կողմէ։ Լոնտոնցի վաճառական մը. Լօսէն Ճօնսդրն 1,000 տոլարի չէք մը յանձնեց նախարարապետին։ Մոնրէալի Պանքան 10,000 տոլար տուաւ, Օդդավայի Պանքան՝ 5000։ Լոնտոնի Առեւտրական Սենեակէն, ինչպէս նաեւ ամէն կողմերէ ցաւակցական հեռագրեր հասան։ Կառքերը բանիլ սկսան, չէնքերն ու հանրային բնակարանք իրենց լոյսերը վառեցին իրիկունը, որպէս թէ բնաւ հրդեհ եղած չէ։

Հեռեւեալ ապահովագրական ընկերութիւնք վնասուած են, Կարտիրն Ինչուրընս (200,000 տոլար)։ Էլնսըն Ինչուրընս (60,000)։ Ռոյալ Ինչուրընս (200,000)։ Ագլաս Ինչուրընս, Նէյշընալ օվ Այրլէնտ, Վաղերլօ, Մուչուալ եւ Սըն Ֆայր՝ (250,000 տոլար)։ Էլնսըն եւ Լանքաշայր 200,000է աւելի. ասոնք դեռ վեր ի վերոյ թիւերն են։»

—«Թէեւ զանազան կարծիքներ կը յայտնուին հրդեհին ծագման մասին, բայց բուն պատճառն է սաստիկ հովը։ Առաջին կրակը ծագեցաւ փոքրիկ փայտաշէն տուներ մը։ Մէկ ժամուան մէջ ամբողջ Հրլ քաղաքը բոցերու մէջ էր հոկայ հրթիռի մը պէս, եւ բոցերը կամուրջին միւս կողմն անցնելով ցաւակցին Լուբերուն վրայէն դէպ ի Օդդավա։ Միւնոյն տեսն բոցավառ փայտերու խոշոր կտորներ հովին սաստկութենէն Հրլէն քշուեցան Օդդավայի զանազան մասերուն մէջ։ Բարեբախտաբար հովը դադրեցաւ իրիկուան դէմ։ Հրլի չէնքերէն միայն Մայր-Եկեղեցին կանգուն կը մնայ եւ յարակից քսանի չափ տուներ։ Օդդավայի մէջ այրեցան բոլոր առաղձարանները, սղոցարանները, Ջաղացքները, երկաթի ձուլարանները, երկաթուղոյ տաղաւարները, 2000 տուն։ 10,000 հոգի անպատսպար են։ Ջրանկրաց խումբը երկու մեքենաներով կամուրջէն անցաւ, բայց չյաջողեցաւ կրակը մարել։ Կախուած կամուրջն ալ կրակ առաւ եւ ջրանկիրներուն ճամբան դոցուեցաւ։ Ջրբհանները վառեցան։

«Կեանքեր ազատելու քաջագործութեանց նշանաւոր օրինակներէն մէկն է Օդդավայի ընդ. կառավարիչ Լորտ Մինտոյի գործը։ Ջրհանկիրներէն մին քաղաքին ջուրի աւազաններուն քով պահակ կեցած էր, փախչիլ կարելի չէր, պէտք էր միայն դեռը նետուիլ եւ լողալով միւս կողմն անցնիլ։ Այդ կողմը գեղին խորութիւնն էր յաւուն եարատաւ։ Լորտ Մինտո պոռաց անոր որ դեռը նետուի։ Ջրանկիրը ցատկեց եւ սկսաւ լողալ դէպ ի արեւելեան եզերքը, ուր Լորտ Մինտո իր ձեռքը կարկառեց անոր եւ Ջուրէն դուրս քաշեց»։

—«Լորտ Մինտո Անգլիոյ գաղթային նախարար Ջէմսլրէնի հեռագրեց հրդեհին գործը։ Լսելնպուրկ Ինչուրընս ընկերութեան շրջանակներուն մէջ ան ու սարսափ տիրեց հրդեհին լուրին վրայ։ Օդդավայի չէնքերուն եւ կալուածներուն մեծագոյն մասն այդ ընկերութեան ապահովագրուած է։ Ընկերութեան պաշտօնեայք կ'ըսեն թէ Օդդավայի մէջ ամէն մէկ ասն ասոնց գտնուած ասուղձի գէղերէն միշտ վառնդ կը գուշակէին»։

ԱՐՏԱՍԱՀՄԱՆ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ՀԱՐԱՒ-ԱՓՐԻԿԷԻ ՄԷՋ

ԼՈՐՏ ՌՈՊԷՐԴՍԻ ԱՆՑԱՔՈՂՈՒԹԻՒՆԸ

Լորտ Ռոպէրդս իր ծրագրին առաջին մասին մէջ չյաջողեցաւ, այսինքն չկրցաւ պաշարել Պոէրները Տէվէնսորբի եւ Թաղանչուի միջեւ։ Թէթեւուան Պոէրք փախան Լորտ Ռոպէրդսի մեծ շարժումին առջեւ։ Զօր. Ֆրէնչ Թապանչու հասաւ, ուր դաւաճան Համիլդն եւ Տօրիսն զօրավարները։ Ուրեմն կիրցաւ ի Լէյիպրանտ ասողներուն կտրել։ Պոէրք վարպետորեն ասկէն . . . փախան։ Թայմզ կ'ըսէ թէ պոէր զօրավար Պոթա անցեալ Բշ. առաւօտ Տէվէնսորբի հասնելով՝ տեսաւ որ Տէվէնսորբի եւ Վէրնէրի առջեւ գտնուող Պոէրք վառնկի մէջ են, ուստի ընդհանուր նահանջ հրամայեց, որ կատարուեցաւ ճիշդ ժամանակին։ Բանի մը ժամ եթէ ուշ մնար, ամբողջ շրջանակը պիտի պաշարուէր։ 750 Պոէրական տայլեր Ապրիլ 26ին հարաւէն Քրունդատ հասան։ Պոթա 23ին դացած էր ի Տէվէնսորբ, բայց ճամբան արդէն մանաւոր ջոկատներու կը հրամայէր դէպ ի Քրունդատ քաշուիլ։

—Թայմզ Պլէօմֆոնդայնէ հեռեւեալ հեռագիրը կը հրատարակէ Ապրիլ 26 թուակ. — «Այսօր Զօր. Ֆրէնչ կը շարունակէ իր հալածանքը թշնամիին վերջապահներուն դէմ։ Պոէրք կը քաշուին Թաբանչուի միջեւ։ Թէթեւուան Պոէրք փախան Լորտ Ռոպէրդսի մեծ շարժումին առջեւ։ Զօր. Ֆրէնչ Թապանչու հասաւ, ուր դաւաճան Համիլդն եւ Տօրիսն զօրավարները։ Ուրեմն կիրցաւ ի Լէյիպրանտ ասողներուն ճամբան կտրել։ Պոէրք վարպետորեն ասկէն . . . փախան։ Թայմզ կ'ըսէ թէ պոէր զօրավար Պոթա անցեալ Բշ. առաւօտ Տէվէնսորբի հասնելով՝ տեսաւ որ Տէվէնսորբի եւ Վէրնէրի առջեւ գտնուող Պոէրք վառնկի մէջ են, ուստի ընդհանուր նահանջ հրամայեց, որ կատարուեցաւ ճիշդ ժամանակին։ Բանի մը ժամ եթէ ուշ մնար, ամբողջ շրջանակը պիտի պաշարուէր։ 750 Պոէրական տայլեր Ապրիլ 26ին հարաւէն Քրունդատ հասան։ Պոթա 23ին դացած էր ի Տէվէնսորբ, բայց ճամբան արդէն մանաւոր ջոկատներու կը հրամայէր դէպ ի Քրունդատ քաշուիլ։

—«Ինչպէս կանխաւ գրեցինք, Զօր. Ֆրէնչ Ֆոնտանի մօտ Ֆրանսական զօրքերուն հետ միացաւ։ Ֆրանսական զօրքերուն հրամանատարն է Գենրալ Դիտրիխ։ Ֆրանսական զօրքերուն հետ միացաւ Գենրալ Ֆրանչէսքի զօրամասը

ԱԶԳԱՅԻՆ

ՊԱՏՐԻԱՐՔԱՐԱՆԻ անօրինութեամբ քիչ օրէն զրամական նպաստ մը պիտի ղրկուի Ուէնիոյ Տ. Կարապետ քահանային, բաշխելու համար նիւթական զիւղի կարօտելոց։

ԿԸ ՑԻՇՈՒԻ թէ կարգ մը եկեղեցական մատեաններ ղրկուած էին Էրզրումի առաջնորդական տեղապահ Տ. Զաւէն վարդապետի որ Պատրիարքարանէ հրահանգի կ'սպասէր դաւառային եկեղեցիներուն բաշխելու համար։ Այժմ կը տեղեկանանք թէ Տ. Զաւէն Վրդ. այս մատեանները իր վիճակին մէջ գտնուած այն եկեղեցիները, որոնք եկեղեցական զրքերու պէտք ունէին, ղրկեր է կարծելով կամ կարծել ձեւացնելով թէ այդ զրքերը միմիայն Էրզրումի վիճակի եկեղեցիներուն համար ղրկուած են իրենց։ Սակայն այժմ ուրիշ դաւառներէ ալ հետզհետէ կը զիմեն Պատրիարքարան եւ մատեան ու եկեղեցական զգեստ կը խնդրեն։ Պատրիարքարանն իր տարաբաղդութեան ներքեւ գտնուած զրեանքներն ու անօթները արդէն զրկած ու սպառած ըլլալով եւ մանաւանդ եկեղեցական Մատեան ընտ. չունենալով, պէտք տեսած է հարկ չեղած տեղերը զիմել եւ զիրք հայթայթել եղած խնդրանաց գոհացում տալու համար։

ՑԱՐՈՒԹԻՒՆ Աւագ տարեւագ Կամսարական որ ժամանակէ մը ի վեր Նիկոմիդիոյ վիճակին թեմերը կը գտնուէր, երէկ առաւօտ մայրաքաղաք գալով, ուղղակի Պատրիարքարան զնաց եւ ներկայացաւ Պատրիարքական փոխանորդ Սրբազանին։

Ցաւութիւն տարեւագ ժամանակ մը Կեսարիոյ Առաջնորդ Տ. Տրդատ եպիսկոպոսի հակողութեան ներքեւ պաշտօնավարելէ յետոյ, տարի մը առաջ Կեսարիայէն ճամբայ ելլալով, մէկ քանի դաւառներ գացեր, եւ քահանայ չգտնուած տեղերը այցելելով հոգեւորապէս մխիթարեր է։

ԾԱՆՈՒՑԱՆ էինք արդէն թէ Սկիւտարի Ս. Խաչ եկեղեցւոյ Թաղ. Խորհուրդն նախաձեռնութեամբ մասնախում մը կազմուած էր Զատկի տօնին աղքատիկ աշակերտներու զգեստ չունենալու համար, եւ ցաւ յայտնած էինք որ մասնախումբը Ս. Խաչ եւ Իմատիէի վարժարաններու աշակերտներուն միայն չնոր տուած եւ Ս. Կարապետի աղքատիկ թաղին մանուկները զրկած էր։ Մասնախումբի անդամներուն այս եւ ուրիշ պարագաներու մէջ ունեցած ընթացքը իրաւ ամէն թաղեցիներուն ցաւ պատճառած է։ Այժմ զոհութեամբ կը լսենք թէ Լեւոն էֆ. Սէմերճեան Ս. Կարապետ վարժարանի աղքատ աղջիկներուն զգեստները ինք անձամբ չնոր տուած է եւ թէ Թաղ. Խորհուրդը մտադիր է ձմեռուան մօտ մանչ տղայոց ալ զգեստներ չնոր տալ։

ՄԱԲՐԻԹԻՒՆԻ ՎԱՐԺԱՐԱՆԻՆ ԽՐԱԽԻՐԸ.—Քանի հոգիի ստորագրութեամբ հանրագրութիւն մը տրուեր է Մաբրիզիի Թաղ. Խորհուրդին, խնդրելով որ հրաժարեալ կամ հրաժարեցուցեալ պաշտօնեայք գարձեալ ի պաշտօն կոչուին եւ հին դրութիւնն հաստատուի վարժարանին մէջ։ Սակայն Թաղ. Խորհուրդը չէ որ այդ դրութիւնը փոխած է, այլ Ուսումն. Խորհուրդը։ Հետեւապէս այդ հանրագրութիւնը ստորագրողներ պէտք է դիմեն ուղղակի Ուսումն. Խորհուրդին։

—Սիմոն էֆ. Դարտմահեան Հայերէնի ուսուցիչ կարգուեր է Մաբրիզիի վարժարանին։

—Երէկ եւս կրթական տեսուչ Փալաքչեան էֆ. նոյն վարժարանն այցելեց։

—Նորընտիր վարժուհի Օր. Յուլիանէ հրաժարական տուեր է։

—Նախորդ տնօրէն Արամ էֆ. աղջկանց համար դասընթացք մը հաստատած է իր տան մէջ ի Մաբրիզիւղ։ Ուսկէց առեր է այդ տրամութիւնը։

Ա.Զ.Դ

կիրակնօրեայ Մանկավարժական դասախօսութիւնք Բերայի Արիւնատանցիներ մէջ 23 Ապրիլ 1900, ժամ 1½—5 (Ը. Ե.)

ԴԱՍԱԽՕՍՔ

1. ՌԷԹԷՈՍ Էֆ. ՊԷՐՊԷՐԵԱՆ.—Հոգեբանութիւն եւ իր կիրառութիւնը դաստիարակութեան մէջ։

2. ՏՈՔԹ. Վ. Էֆ. ԹՈՐԳՈՄԵԱՆ.—Ֆիզիքական դաստիարակութիւն եւ գոյութեան առողջապահութիւն։

ՆՈՐ ԴԱՐ.—Պէյքոզ վաճառատան մէջ 15 տարիէ ի վեր պաշտօնեայ Սոկրատ էֆ. Իսթիւճեան այս անգամ Բերա Մեծ Փողոց, Էմիրեան Բանտէտ թիւ 3 վաճառատուն մը բացած է առանձին ամէն պէտքերու եւ զգեստեղէններու համար։ Կը յորդորենք որ մեր Հայ տիկիններն ու օրիորդները փոխանակ օտարազգիներու վաճառատուններ զիմելու, Հայ վաճառատուն մը քաջալերեն, որ չափաւոր գներու կը միացնէ ապրանքի ազնուութիւն եւ տոկունութիւն։

ՆԵՐՔԻՆ ԼՈՒՐԵՐ

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ

Ուլայի ատիճան տրուեցաւ Կայս. Պալատան քարտուղարներէն Ֆէթիհի, Շէֆիպ, Ապտիւրրահման Զէքի, Եահեա Սէզայի, Իսմայիլ Հաղգը, Բիֆաթ եւ Ճէմիլ պէյերու։ Ուլայի Բ. ատիճան Խարիճիի հպատակութեանց զիւանին տնօրէն Էքրէմ պէյի։

ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Բ. Օսմանիէ պատուանշան տրուեցաւ Պարսկական դեսպանատան խորհրդական Միրզա Իսմայիլ Խանի։

ՕՏԱՐ ՊԱՏՈՒԱՆՇԱՆ.—Ֆրանս. կառավարութիւնը Պատուոյ Լեգէոնի պատուանշանին Գ. ատիճանը տուաւ Սվազի կուսակալին։ Կայս. Իրատէ մը արտօնեց անոր զործածութիւնը։

ՊԱՇՏՕՆԱԿԱՆ ԶԵԿՈՒՑՈՒՄ. — Աւստրիական դեսպան Պառոն Բալիչէ եւ Շուէտական դեսպան կոմս Սթինպօք Դշ. իրիկուն Կայս. Պալատ երթալով, պատիւ ունեցան Վեհ. Սուլթանին ներկայանալու։—պաշտօնապէս։

—Երկօրէն դեսպանք. Կայս. մանաւոր ունկնդրութիւնէն վերջ, Նուազդանդէսի հրաւիրուեցան։ Կայսերազուն իշխան Պիւրնանէտտին էֆ. մասնակցեցաւ նուազդանդէսին, դաշնակի վրայ ճարտարապէս ածելով մէկ քանի ընտիր կտորներ։ Շուէտական դեսպանն ու Պրազիլ Պառոնուհին եւս մասնակցեցան նուազդածութեան։ Նուազդանդէսի միջոցին, Վեհ. Սուլթանը բարեհաճեցաւ Շէֆիգաթի Բ. ատիճանը տալ Նէմն կոմանտէոյին եւ Զուրիչնէք պատուանշանը։ Մեծաճոխ չքաւորեղան մը զրուած էր Կայս. հրաւիրեալներուն տրամադրութեան տակ։

ԼՈՆՏՈՆԻ Օսմ. դեսպան Բոսդալի Անթօրլօ փաշա անցեալ Դշ. երկար տեսակցութիւն մը ունեցաւ Լորտ Սալիսբուրիի հետ։

ՊԱՐՍԿԱԿԱՆ ՍԱՀՄԱՆԱԴԻՒՆ ՎՐԱՑ.—Օսմ. զօրաց ջոկատ մը ղրկուած էր սահմանագլխին վրայ, թող չտալու համար որ Հույ-Զէթօ աւազակապետն ու իր խումբը Պայազատի հողն անցնին, երբ 100ի չափ հետեւակ ու ձիաւոր զինեալ մարդիկ, Պարսկաստանէ գալով, յարձակեցան օսմ. ջոկատին վրայ։ Օսմ. սպան անմիջապէս ճակատ յարդարել տուաւ իր զինուորներուն, որք սուլիչի ծայրով ընդունեցան յարձակողները։ Մէկ քանի յարձակումներէ վերջ, աւազակները պարտաւորեցան ետ նահանջել, բաղմաթիւ մեռեալ թողլով կռուոյ ասպարէզին վրայ։

ՍԷՐՎԷԴ

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ.—Պարսկական դեսպանն առջի օր տեսակցութիւն մը ունեցաւ Արտաքին զործոց Նախարար Թէվֆիգ փաշայի հետ։

ՊԵՏԱԿԱՆ ԽՈՐՀՐԴՈՑ որոշմամբ, որ վաւերացած է Կայս. Իրատէով, Քէրքուքի ոստիկանապետ Իսմայիլ պէյ եւ ուրիշ մէկ քանի պաշտօնատարք գատաստանի պիտի ենթարկուին, այն ամբաստանութեամբ թէ մէկ քանի բանտարկելոց փոխատեսն օգնած են։

ՕՍՄ. ՆԱԻԱՏՈՐՄԸ.—Ասաբը Թէվֆիգ զրահաւորը, որ մէկ քանի օր առաջ ձեռնոյայէ մեկնած էր, Ճիպալիթարի նեղուցէն անցած է Բիլ երթալու համար։ Բրուսի նաւաբանին ճարտարապետներէն մին Օսմ. մարտանաւին մէջ կը գտնուի, անոր մեքենաներն ու կաթսաները քննելու համար։

ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ երկաթուղւոյ ընկերութեան վարչական խորհրդին զեր—նախագահ Մ. Հիւկընէն առջի օրը Պերլինէ Պօլիս հասաւ։ Արեւելեան նոր ճեպընթաց կառախումբով, որ սկսած է բանիլ Պերլինի եւ Կ.Պոլսոյ միջեւ։ Ճամբորդութիւնը կը տեւէ 51 ժամ։ Շաբաթը երեք կառախումբ կը մեկնին։

ԺԱՆՏԱԽՏ.—Յունաստան տասնօրեայ քարանթինա հաստատեց Եգիպտոսէ գացող չոգենաւերուն համար։

ԿԱՑՍ. ՁՕՐԱԲԱՆԱԿՆԵՐԸ.— Սպայակոյտի 5 սպաներ Սէլանիկ ղրկուած են Կայս. Դ. զօրաբանակը քննելու պաշտօնով։ Ուրիշ 5 սպաներ ալ Էսիրնէ հասած են, եւ Կայս. Բ. զօրաբանակը պիտի քննեն։

ՏԱՍԱՆՈՐԴԱԿԱՆ տուրքերու վարձակալներէն անոնք որմինչեւ Հոկտեմբերիվերջը պիտի փութան իրենց պարտքը մաքրել, Կայս. հրամանաւ, տոկոս վճարելու հարկէն ազատ պիտի ըլլան։ Իսկ եթէ մինչեւ 1317 Ապրիլի վերջը վճարեն իրենց պարտքը, այն տաեն տոկոսին կէսը միայն պիտի չնորհուի իրենց։

ԴԱՄԱՍԿՈՍ-ՄԷՔԷՔԻ ԵՐԿԱԹՈՒՂԻՆ.—Հանրօգուտ չինութեանց նախարարութեան պաշտօնատան մէջ յանձնաժողով մը կազմուեցաւ երկաթուղւոյս տնօրէն Խայրի պէյի նախագահութեան տակ, ընտրելու համար այն ճարտարապետներն որք զեր-զնդապետ Զիյա պէյի հետ պիտի մեկնին, Դամասկոս-Մէքքէի երկաթուղւոյ գծին յատակագիծը պատրաստելու համար։

ՊՈԼՍՈՅ ոստիկան-զինուորներուն եւ ոստիկաններուն ամսաթոշակները, Կայս. Իրատէի մը համաձայն, այսուհետեւ երկրագործական նախարարութեան հաստատութիւնէն պիտի վճարուին։ Ելմտական նախարարութիւնը Կայս. սոյն Իրատէն հաղորդեց երկրագործական նախարարութեան։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ վարչութիւնը ծանոյց Բ. Դրան թէ Սուաքիմ—Ճիտտէի ընդծովեայ պարանը նորոգուած ըլլալով, հեռագրական հաղորդակցութիւնք վերսկսած են։

ԴԵՍՊԱՆԱԿԱՆ ԴՈՒՄԱՐՈՒՄ. — Դեսպանք եւ ռուսական զործակատարն առջի օր մասնաւոր դումարում մը ունեցան Աւստրիական դեսպանատան մէջ։

ՌՈՒՄԱՆԱԿԱՆ դեսպան իշխան Կիքա վաղը մայրաքաղաքս կ'սպասուի Պուքրէշէ։

ԲԱՐԱՆԴԻՆԱ. — Առողջապահական Բարձր. Խորհուրդին որոշմամբ, օսմ. մաքրանոցի մը մէջ 10 օր քարանթինա պիտի կրեն Հիճազի ծովեզերքէն եկողները։

—Նոյնպէս, Բորդ-Սայիտ եկող չոգենաւերը, Ապրիլ 17/30էն սկսեալ, 10 օր քարանթինա պիտի կրեն մաքրանոցի մը առջեւ։ Իսկ Աղէքսանդրիայէ եկողները պիտի ենթարկուին բժշկական խիստ քննութեան։

ԹՈՒՐՔ ԵՒ ՍԵՐՊ սահմանագլխին ընդհ. քննիչ Միրլիվա Ահմէտ Համտի փաշա եւ միւս քննիչները Սկիւտէ ճամբայ ելած են սահմանագլուխ երթալու համար։

ՏՐԱՊԶՈՆԻ կուսակալութիւնը Բ. Դրան հաղորդած է Իտարէի ժողովին մէկ որոշումը, որ կ'առաջարկէ 10 տարուան համար ատանորդի տուրքէ ազատ կացուցանել նոր մնկուած այգիները։

ՍՊԱՐԱՊԵՏՈՒԹԵԱՆ որոշմամբ, զօրահանութեան ատեն վարձուած կառքերուն ծախքը պիտի վճարեն տեղւոյն հարուստները։

ԿԱՑՍ. ԿԱՌԱՎԱՐՈՒԹԻՒՆՆ հրաւէր ստացաւ Բարիզի աստղագիտական միջազգային Համաժողովին մասնակցելու։ Կայս. դիտարանին տնօրէն Սալիհ Զէքի պէյ, իբրեւ Օսմ. պատուիրակ, պիտի մասնակցի համաժողովին։

ԿԱՑՍ. ԲԻՇԿԱԿԱՆ վարժարանի տնօրէնութիւնը Ֆրանսայի Բասդէօրեան Հաստատութիւնէն դնաց 100,000 պատուաստի փոզ, ածխախտի համար։ Այս փոզերը ղրկուեցան Զաթալճա, Սէլանիկ, Իզմիր, Տրապզոն, Պրուսա եւ Նիկոմիդիա։ Երեսուն անատարոյժք պաշտօն ստացան արշաւները պատուաստելու։

ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ թղթատարութիւնը մասնաճիւղ մը հաստատեց Սէլանիկի մէջ։

ԹՈՒՐՔԵԻՀԵԼԼԷՆ սահմանագլխի իշխանութիւնք քննութիւն մը բացին Մէլունայի եւ Հայ-Հիսարի կիրճերուն ճամբով Յունաստան ոչխար մոցնելու խնդրոյն վրայ։

ԱԻԱՋԱԿՈՒԹԻՒՆ. — 15 օր առաջ, աւազակախումբ մը փորձեր է մտնել Եանեայի նահանգին Վիչա գիւղի տուներէն մին։ Տեղւոյն երեւելիներէն մին, Միխայիլ անուն, որ փորձած էր դէմ դնել, սպանուեր եւ իր կինն ալ վիրաւորուեր է։

ԽՈՋԱԿԻՆ զինը դարձեալ զդալի անկում կրած է Իտալիոյ մէջ։

ՀՐԴԵՀ.—Առջի գիշեր, Պալըք բաղարի կողմը թիթեղպատրի մը խնամութիւն հրդեհ ծագելով, միայն նոյն շէնքն հրոյ ճարակ եղաւ։

ՆՕՎՕ—ՍԷԼՕՅԻ ՈՃԻՐԸ. — Սոֆիայի Պուլկար դատարանն իր վճիռն արձակեց այն տասն աւազակներուն դէմ, որք զիշերանց սահմանագլխէն անցած էին Բիւսթէնտիլի մօտ եւ սահմանակից Նօվօ-Սէլօ գիւղը (Թոսովայի նահանգ) մտնելով, Մթոյլօ Քոլաղ անուն անձը սպաննած եւ անոր դրամն ալ կողոպտած էին։ Վճռագիրը կ'ըսէ թէ տասն աւազակները, իրենց պետին Ստեֆան Բօրօֆի տան մէջ գումարուելով, որոշեր են խումբ մը կազմել Նօվօ—Սէլօ գիւղը երթալու եւ հոն սպաննելու ու կողոպտելու համար։ Յաւ հարուստ պէյ մը եւ Մթոյլօ Քոլաչ անուն անձը։ Այս նպատակաւ գներ են հրացաններ եւ ռազմամթերք։ Զուքլօվօ-Պլագօ կոչուած տեղը ժամադիր ըլլալով, գիշերանց մտեր են Նօվօ-Սէլա գիւղը, Քոլաչի տունը խորտակեր, դայն սպաններ եւ դրամը կողոպտեր են։ Յետոյ սահմանագլխէն ապրին անցնելով, դրամը բաժներ են իրենց մէջեւ, իւրաքանչիւրին 5 ոսկի։ Սակայն մէկուն մատնութեամբ, ոստիկանութեան կողմէ ձերբակալուեր են, երբ ոմանք Սոֆիա եւ այլք Բիւսթէնտիլ վերադարձեր են։ Ամենքն ալ իրենց ոճիրը խոստովաներ են ոստիկանապետին եւ հարցաքննիչ դատաւորներուն առջեւ, բայց դատարանին առջեւ ուրացեր են։

Սոֆիայի Եղեռնապատ ատեանն, իր Փետր. 17ի նստին մէջ, աւազակներուն պետը՝ Ստեֆան Բօրօֆը դատապարտեր է մէնտէնեաւոր չղթայակապ աշխատութեան, անոր համախոհներէն՝ 8ը 15 տարուան բանտարկութեան եւ մէկն ալ, Բալլի Տիմոֆ անուն, որ դեռ 21 տարեկան չկայ, 5 տարուան բանտարկութեան։ Իսկ անպարտ արձակեր է Քոսդա Տիմոֆ անուն կառապանը որ զէնքերը փոխադրած էր, վասն զի չէ հաստատուեր թէ աւազակներուն խորհուրդէն տեղեկութիւն ունէր թէ ոչ։

ԲԱՐԻԶԻ ՍԱԿԱՐԱՆ

ԲԱՐԻԶ 2 Մայիս

Ֆրանսական Դանթ		100 02
Օսմ. Ռիէժի	»	328 —
Օսմ. Ֆոնտ. ոսկի Դ.	Ֆր.	23 05
Բուլկի երկաթուղի	Ֆր.	121 75
Օսմ. Պանքա		578 —
Թրանսվալ		71 75

ՀԵՌԱԳԻՐ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

ԱՆԳԼԻԱՑԻՔ ԿԱՐՏԱԲՈՒԻՆ

ԲՐԵԴՈՐԻԱ, 1 Մայիս. — Եօհաննէսպուրկի մէջ Պէկպիի զործարանին պայթման հետեւանօք, Թրանսվալի կառավարութիւնը յայտարարութիւն մը հանեց, որով անզլ. հպատակները կը հրաւիրէ առանց բացառութեան Օրանժէ եւ Թրանսվալէ մեկնիլ 48 ժամուան մէջ։

ԼՈՆՏՈՆ.—Պլէօմֆոնդայնէ կը հեռագրեն Թայմսի. — «Անգլիացւոյ թշնամի ընկերակցութիւն մը երեւան ելաւ։ Հաստատուեցաւ թէ այդ ընկերակցութիւնը տեղեկութիւններ կը հաղորդէր եւ զէնքեր կը հայթայթէր Պօէրներուն։

—Պատերազմի դաշտէն ոեւէ լուր չկայ։ Պօէր զօրախումբերը կը շարունակեն զէպ ի հիւսիս նահանջել։

—Զօր. Գուլլերի զինուորական գործողութեանց մասին Լորտ Ռոպէրտսի հրատարակած տեղեկագրին վրայ Երեսփ. Ժողովին մէջ եղած հարցապնդման մը պատասխանելով, Մր. Ուինտամ ծանոյց թէ ընդհանուպ պիտի հրատարակէ Սբիօն Քոբի աղէտին վերաբերեալ պաշտօնական հեռագիրները։

ԹՊՊԱՆԶՈՒ.— Պօէրները ուժգնապէս յարձակեցան անոր։ զիրքին վրայ եւ զրաւեցին լերան անցքը։ Զօր. Ֆրէնչ յետոյ թշնամիին վրայ յարձակեցաւ, որ իր նախկին զիրքին վրայ քաշուեցաւ։ Պօէրներուն զիրքն անառիկ է գրէթէ։ Այս երկրին մէջ լեռներն աւելի ցից են քան Քօլէսպէրկի նահանգին մէջ։ Այսօր ամբողջ օրը բուռն թնդանօթաձգութիւն մը կատարուեցաւ։ Զօր. Համիլդընի հրամանին տակ գտնուող զօրագունդն յառաջանալով թշնամիին զիրքն երեւան հանեց որ ընդարձակ տարածութեան մը վրայ կ'երկարի։

ԲԱՐԻԶ.— Նիւ Եորքէ կը հեռագրեն թէ 20,000է աւելի անձեր մեծ ցոյց մը ըրեր են քաղքին մէջ։ Բուռն բանախօսութիւններ արտասանուեր են ի նպաստ Պօէրներուն։

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ.—Կը հաստատուի այն լուրը թէ Արտաքին զործոց Նախարար Մր. Հէյ կը մերժէ պօէրական պատուիրակութեան հետ բանակցութեան մտնել։

—Ամերիկեան Մերակոյսը մերժեց այսօր կարգ մը ծերակուտականներու Պօէրներու համար խնդրած համակրական առաջարկը։

ԳՈՐԾԵՐՆ Ի ԲՈՒՊԱ

ՈՒԱՇԻՆԿԴԸՆ.—Պատերազմական նախարարութեան հասած տեղեկութիւնք կը հաստատեն թէ Քուպայի տպստանիքը Կարդաքլինէ քաղաքը գրաւեր են։

ՄԻԼՆԻԻ.—Օթոն թագաւորին առողջական վիճակը գոհացուցիչ է եւ ո եւ է մտատանջութիւն չի պատճառեր։

—Այսօր տեղի ունեցաւ Պավիերայի Մաթիաս իշխանուհին ամուսնութիւնը Սաքս-Բոգուրկ-Կոթա Լուի իշխանին հետ։

ՊԵՐԼԻՆ.—Հանեկնպէրկ եւ Վակնէր հարիւրապետները ձերբակալուեցան, Ափրիկէի մէջ անզգուշութիւններ զործած ըլլալնուն պատճառաւ։

ԲԱՐԻԶ.—Քաղաքապետ Պ. Լէբլոնի առաջարկով, Արուեստահանդէսի ընդհ. քոմիսէր Պ. Բիքառ հրամայեց գոցել մէկ քանի դրօսավայրեր, որոնց շէնքերը հաստատուն չէին։

—Մայիս 1ը կատարեալ հանդարտութեամբ անցաւ Ֆրանսայի մէջ։

—Եւրոպայի գլխաւոր քաղաքներէն հասած լուրերուն նայելով, Մայիս 1ը ամէն տեղ հանդարտ անցած է։

—Ելմտական շրջանակներու մէջ կը ծանուցուի թէ ապտնիական կառավարութիւնը, աշունէն առաջ, ամէնէն քիչը մէկ միլիառի փոխառութիւն մը պիտի կնքէ 5% տոկոսով։

ԱՅՍ ԳԻՇԵՐՈՒԱՆ

ԼՈՆՏՈՆ, 2 Մայիս.—Պլէօմֆոնդայնի վրայ քալող Պօէրները Անգլիացւոց հանդիպեցան Բարէ Սինտինկի մօտ։ Բուռն թնդանօթաձգութիւն մը սկսած է։ Այս ընդհարման արդիւնքը դեռ յայտնի չէ։

—Կոխիները կը շարունակեն Թապանչուի շրջակայքը։

—Անգլիացիք Պօէօֆի մէջ եւս մղեցին 400 Պօէրներ։

ՎԻԵՆՆԱ.—Մաճառ հռչակաւոր պատկերահան Միքայէլ Մունքաչի մեռաւ։

ՀՌՈՄ.—Բալէրմոյի ոստիկանութիւնը ձերբակալեց 40 չարագործներ որք գաղտնի ընկերութեան մը անդամ էին։

ԱԹԷՆՔ.—Զրոյց կայ թէ Կալլէսի իշխանը Բարֆու պիտի այցելէ, երբ արքայական ընտանիքն հոն գտնուի։

Կարդալ Դ. երեսը Միքայէլ Թիֆլիղեանի վաճառատան ազդը։

ՆՈՐ ՊՏՈՅՏ ՄԸ ՊՈԼՍՈՅ ԹԱՂԵՐՈՒՆ ՄԷՋ

ՊԷՕՅԻԻՔՏԷՐԷ

Չեմ ուզեր ըսել թէ՝ ինչ ըսուած է այս զիւղին նկատմամբ, որովհետեւ զերուածին ալ հաւատալ չեմ ուզեր։

Եթէ ըսեմ թէ՝ հիմա զրուածին հակառակն է, ճշմարտութիւնը ըսած չեմ ըլլար։

Զի արդ եւ է, մենք պիտի ըսենք թէ՝ այս գեղը օգտախոսութեան համար կ'երթան եւ ոչ երկի փոխելու, բան մը որ շատերուն մտքէն թերեւս անցնի։

Ըսուած է թէ հարուստ կոչուելու համար այս գեղը գացողներ ա՛լ շատ կան։ կ'ուզեն որ հարուստներուն պէս ամառը շռայլութեամբ կեանք անցուցեն եւ ծովեզերքի հրապարակին վրայ շատ գեղեցիկ տուներ նստին։ Իսկ կիները այդ տուներուն զոները բանալ տալով այնպիսի զիրքով մը կը նստին բակին մէջ, որ անցնողները կը տեսնեն եղեր անոնց ամուսիններուն նիւթական եւ մարմնական հարստութիւնը։

Գիշերները շատ բազմութիւն կ'ըլլայ եղեր ծովեզերեայ այդ հրապարակին վրայ, բազմութիւն սիրահարներու։ Այդ հրապարակին վրայ նոր սէրեր կ'ստեղծուին եղեր, հոն խօս-կապներ, նշանառութիւններ եւ հարսնիքներ կ'ըլլան եղեր։ Դժբաղդաբար եղանակը էրլլալուն ես այդ տեսակ բաներ չը տեսայ. միայն Զատկի առթիւ մինչեւ թաղերէն Գումգարուէն, Սամաթիայէն երկու իրարու բարեկամ պատանիներ եկած էին եւ իրարու հետ Ֆրանսերէն կը խօսէին, ըսի բարեկամս, մտանանք անոնց զէթ հասկնալու համար թէ՝ ինչ նիւթի վրայ կը խօսէին մեր չափահաս պատանիները։

Եթէ գէսով չըլլային, անոնց Ֆրանսերէն խօսակցութենէն պիտի կարծէի մէկ մէկ բաբեռացուցեր եւ դուք ալ այնպէս պիտի չի կարծէիք երբ լսէիք «Ժէղիւ ա տի լէսէ լէ բբթի զանֆան վընիւ ա մուա», որ կ'ըսէր անոնցմէ մին բարձրաձայն իսկ միւսը կը պատասխանէր.

—«Էյ լէ զանֆան էդան վընիւ» եւլն։

Ո՛հ ըսաւ բարեկամս, Տէլափարմի Լանֆանսը ի բերան ուսեր են, ուրեմն ես ալ թարգմանեմ, որպէս զի հասկնան թէ՝ այս տեղը առանկ բաներ կլլող չկայ եւ բարձրաձայն թարգմանել սկսաւ։

Ցիսուս ըսաւ, թողուցէք պզտիկ աղջիկները որ ինծի դան, եւ տղաքները ըսաւ, չըսաւ, մեր ֆրանսախօս մեծ տղաքները դարձան ու ըսին, ինչ, մեղի կը ծաղրէ՛ք։

Ըսի թէ՝ ներեցէք ես կարծեցի գաղղիերէն փոխ կ'ըսէք եւ բարեկամս ալ թարգմանեց, ձեզի հետ գործ չունինք, կը գովենք եռանդնիկ եւ կը մաղթենք որ ֆրանսերէն խօսիք։

Սակայն վասիսուն մեր մեծ աղքաներ, որոնք վիճաբանութիւնը շատ կը

սիրեն, ուզեցին մի քանի խօսքեր ուղղել մեզ, բայց գիշերային պահապաններ բարեբաղդաբար ընդմիջեցին ու մենք ճամբանիս շարունակած ատեն ըսի, եթէ ես ամառ այս գիւղը գամ, փոխանակ մաքուր օդ ծծելու, զզուելի խօսք պիտի լսեմ եւ չատերը պիտի վշտացնեմ, քանի որ մեր աղջիկները աչքի զարնող իրենց մեծ թերեւութիւններուն համար իսկ փոքրիկ դիտողութիւն մը լսել չեն ուզեր, որչափ ալ քաղցրութեամբ կամ կատակով ըսես։

Առաւօտուն ուղեցի այս գեղին եկեղեցին երթալ, ճմեռները չատ դժուար է եղեր գտնել, մինչ եթէ ամառ ըլլար ու կիրակի առաւօտ մը, նաւ կամ կառք նստելու ըլլաս, ուղակի եկեղեցի կը տանին քեզ, ըսին, բաւական է որ Հայ ըլլաղ գիտնաս, ոմանք ալ աւելցուցին թէ երբ տեսնեն տարօրինակ դէմքերով եւ նոյնաձեւութեան մօտեցող հագուստներով կիներ, որոնք Եէնիմահալլէն Պէօյիւքտէրէ կ'երթան չոգենաւով, ուղղակի եկեղեցի կ'առաջնորդեն։

Այս խօսքերով, եւ մեր գիւղը հիմա բան մը չիկայ ըսելով կ'ուղէին, որ հարցումներուս ուղղակի չի պատասխանեն։

Այն ատեն ուղեցոյցս բացի եւ սա տողերը կարդալով, բաժնուիլ ուղեցի։ «Այս գիւղը թէպէտեւ խոնաւ է, բայց դեղացիներուն դլուխները միշտ չոր են. չգիտեմ թէ արեւու մէջ կը տաքցուցնեն թէ փուռի մէջ»։

Այն միջոցին, գիւղին երեք նշանաւոր անձերուն երանի տուի։

Մին տեղւոյն բազմամեայ աշխարհական դասատուն է, որ չատ տարիներ դեղացի պղտիկ տղոց գլուխները չի չորցած, կրցած է այնչափ հմտութիւն լեցնել որ կեղր. Վարժարանի տղոց հետ երկար ատեն կրցած են մրցակից հանդիսանալ։

Աշխարհական է ըսինք, բայց կրօնական այնպիսի դրքեր պատրաստած է, որ Կրօնական Ժողովն իսկ իր գոհունակութիւնը յայտնած է։

Միւսն երկայնահասակ քահանան է, որ ամենուն սիրելի ըլլալու դաղտնիքը գտած է։

Երրորդը վաղուան եպիսկոպոս մը, որ Մեծաձոր գեղին մէջ սկսած է չաղմիլ եւ եկած է մեծ թաղեր պատիլ։

Դիտեցէք հեռուէն այս երեք անձերն որք միշտ տիրադէմ եւ վշտալի կ'երեւան, իսկ եթէ ամառը մօտ ըլլայ եւ կամ դուք մօտենաք իրենց, այն ատեն պիտի տեսնէք զիրենք գոհ կամ ուրախ։

ՎԷՎՕԻՄԷՆ

ՆՈՐ ԴԱՐ

NOUVEAU SIÈCLE

Ս. ԻՒԹԻՒՃԵԱՆ

3, Բերա, Մեծ փողոց, Էմբաս Բանայեա, 3

Սոյն վաճառատան մէջ կը գտնուին տան-վերաբերեալ ամէն տեսակ պիտոյք, կանանց զգեստեղէններ, վերջին նորաձեւութեան ու երդանակին յարմար։ Ապրանքի աղնութեան ու տոկունութեան հետ դներն ալ խիստ չափաւոր են։

Դիմեցէք եւ անտարակոյս չատ գոհ պիտի մնաք։

ԻԻՆԻՕՆ
ԵՒ
ՖԷՆԻՔՍ ԷՍԲԱՆԵՕԼ
ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆՔ
ԿԵԱՆՔԻ ԵՒ ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ

Ընկերութեան դրամագլուխ . . . . . 12,000,000 ֆր.
Պահեստի դրամ եւ երաշխաւորութեան գումար 44,000,000 „
Ընկերութիւնը իր հիմնուելէն ի վեր ցարդ վճարած է ապահովագրեալներու . . . . 80,746,049 „

հիմնուած 1864ին՝ հաստատուած է իր սեփական դիմքին մէջ ի Բարիզ, Շօսէ տ'Անթէն, թիւ 66

Ընկերութիւնը կեանքի վրայ խիստ չահաւոր պայմաններով ապահովագրութիւններ կը կատարէ, ապահովագրեալը ընկերութեան չահերուն 100ին 80 մասնակից ընելով։

Ասկէ զատ ընկերութեան ապահովագրուողները իրաւունք կ'ունենան ձրիապէս ապահովագրուելու արկածներու դէմ ալ, որոնք երեք ամսիճանիներու բաժնուած են այսինքն՝ Ա. 10,000 ֆր., Բ. 5,000 ֆր., Գ. 2,000 ֆր.։

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Ընկերութիւնը նմանապէս խիստ նպաստաւոր պայմաններով կ'ապահովագրէ չարժուն եւ անչարժ կալուածներ ու անմիջապէս կը հատուցանէ ապահովագրեալին կրած վնասները։ Ընկերութեան դրամատունն է «Բրէտի-Լիոնէ»։

Ընդհանուր Տնօրէնը Թուրքիոյ համար
ՏԻԳՐԱՆ ՊԼԿԵԱՆ ԵՒ ԸՆԿ.
Քէօչէ օղլու խան, Քարափին վրայ, թիւ 3, 4

ՄԻՐԱՅԷԼ ԹՈՅՆԷԼԻՋԵԱՆ

ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ ՎԻՐԱԲԺԿՆ. ԵՒ ԱԿՆԱԲԺԿՆ. ԴՈՐԾԻՔՆԵՐՈՒ

Գալաթիա, Հոյվօտա Պանականոցին կից, թիւ 91

Վաճառատան մէջ ամէն տեսակ ակնաբուժական եւ վիրաբուժական գործիքներ կը վաճառուին ՄԵԾԱԲԱՆԱԿ եւ ՓՈՔՐԱԲԱՆԱԿ։ Կակուղ եւ կարծր լաստիկէ (քաուչուկ) առարկաներ, աճուկի կապիչներ (գասրգ պաղը), տեսակ տեսակ դրեկներ (շիրինկա), եղեքտրական մեքենաներ, ջերմաչափներ, հեռադիտակներ, խոշորացոյցներ, մանրադէտներ (միքրոսգոբ), փոքր եւ մեծ մանրադէտի ապակիներ, նորատեսակ ոսկի եւ այլն ակնոցներ կը գտնուին վաճառատան մէջ։ Դիները չատ ժամանակ չատ գոհ պիտի մնան։

BRASSERIE DE LONDRES
ԳԱՐԵԶՐԱՏՈՒՆ ԼՕՆՏՐԸ

(Հին Սանթրալի տեղ, Բերա, Մեծ Փողոց, թիւ 284)
Տ. ԵՒ Գ. ԲԱՐԱՆՕՐՈՒԼՕ ԵՂԲԱՐՔ

Ժողովրդական սիրուն կեդրոնատեղի մը ընելու համար ներքին ճոխ կահաւորման եւ ամէն պիտոյից համար եւ ոչ մէկ զոհողութիւն խնայուած չէ։

Ճաշարանի մասին ամէն խնամք տարուած եւ Արեւելեան ու Եւրոպական եղանակաւ ընտիր կերակուրներու ամենալաւ խոհարան մը մը կազմակերպուած է։

Ըմպելիները մեծ գործարաններու առաջին տեսակ արտադրութիւններն են։ Տեղական եւ օտար լրագիրները կը գտնուին։

Մաքուր եւ կանոնաւոր սպասարկութիւն

ՏՊԱԳՐԱՆ „ԾԱՂԻԿ"Ի
ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ ՈՒ ՎԻՄԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

Ամեն օր եւ ամեն գիշեր միջոցեւ լոյս բաց է

կը տպէ ամէն լեզուով եւ ամէն տեսակ տառերով տետրակներ, հաշուեցոյցներ, նամակագրութիւն, ոյցագրքեր, մահագրդ, հարսանեկան հրաւիրագիրներ, եւ այլն, չքեղ ու մաքուր տպագրութեամբ։

ԳԻՆՆԵՐԸ ՇԱՏ ՁԱՓԱՒՈՐ ԵՆ — ԴԻՄԵՑԷՔ ԵՒ ԴՈՀ ՊԻՏԻ ՄՆԱՔ

ERNEST GLAVANY
ԴՐԱ ՄԱՏՈՒՆ
ԷՌՆԷՍԹ ԳԼԱՎԱՆԻ

ՂԱԼԱԹԻԱ, ՕՍՄ. ՊԱՆԲԱՑԻ ԿԱՐԴԸ, ՅԱԿՈԲԵԱՆ ԽԱՆ

Սոյն դրամատունը կը վաճառէ ամէն տեսակ արժէթուղթ, եւ այս արժէթղթերու գնումը կը կատարուի իրենց գինին հանեմատութեամբ ամսական 20 դրչ.էն մինչեւ 100 դրչ. որոշեալ գումարի մը վճարմամբ։ Դրամատունը ասկէ առաջ քաչուած վիճակահանութեանց թիւերը նայելու եւ չահուած պարգեւները գանձելու համար՝ ամէն կերպ դիւրութիւն ցոյց կու տայ։

Ստորեւ նշանակեալ արժէթղթերէն գնողները երբ առաջին վճարումն ընեն, արժէթուղթին իրենց ծախսուած ըլլալու մասին մուրհակ մը կը տրուի մեր կողմէ ստորագրուած եւ դրոշմուած։ Ասկէ զատ, արժէթղթին թիւը ցոյց տուող ուրիշ ծանուցագիր մ'ալ կը տրուի, այնպէս որ գնողը նոյն ատենէն իսկ ամէն վիճակահանութեանց մասնակցելու իրաւունք ունենալով՝ չահած գումարը ամբողջապէս կրնայ ստանալ, որովհետեւ նոյն իսկ առաջին վճարման թուականէն բուն արժէթուղթը իրեն կը պատկանի։

Աւելորդ է յայտնել թէ ամէնէն աղքատն անդամ այս դիւրութեանց շնորհիւ, կրնայ արժէթղթի տէր ըլլալ, եւ յայտնի է որ ամսական 20 դրչ.ի վճարումն մեծ զոհողութիւն մը չըլլալով եւ ամէն դասակարգի անձերու դիւրամատչելի ըլլալով հանդերձ՝ ամէն հաւանականութիւն ունի օր մը չահելու, եթէ երբեք չչահի ալ, իր վճարումներուն շնորհիւ յառաջիկայն արժէթղթի տէր պիտի ըլլայ որ իրեն համար չահու աղբիւր մ'է։

ԾԱԽՈՒ ՊԱՐԳԵՒԱՒՈՐ ԱՐԺԵԹՈՒՂԹԵՐ	Տարեկան վիճակահանութիւն	Տարեկան վիճակներց. պարգեւներու գումար	Տարեկան ստանալի տոկոս	Արժէթղթ. գնման համար ամսկն. վճարելի գումար.
Ցոյն. ազգ. դրա մ. արժէթղթ. % 4 տոկ.	3 անգամ	300,000	16 Ֆր.	100 դրշ.
Գաղիոյ կալուած. » % 3 »	6 »	1,060,000	15 »	100 »
Եգիպտոսի » » % 3 »	12 »	1,500,000	7½ »	50 »
Բուսմելի Երկաթգ. » անտոկոս	6 »	3,660,000	—	20 »

ՆԻՈՒ-ՀՈՄ

Ամերիկեան ԱՇԽԱՐՀԱՏԱՆՕԹ կարի մեքենան որ բոլոր կարի մեքենաներուն հետ կը մրցի

ՊԱՐԶՈՒԹԵԱՄԲ
ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԵԱՄԲ
ԱՐԱԳՈՒԹԵԱՄԲ
ԹԵԹԵՒՈՒԹԵԱՄԲ
ԱԺԱՆՈՒԹԵԱՄԲ

(Ո-ՆԱՊԷՍ-ԲԻԼԻՆ ԷՍԹԱԹԷՆ ՄԱՐԿԱՅԻՆ)

Շիքագոյի, Բարիզի, Անվերսի եւ բոլոր մեծ ցուցահանդէսներու կողմէ ստացած ոսկեայ մետալներն այս մեքենային գերազանցութիւնը կ'ապացուցանեն։

ՆԻՒ ՀՈՄ կը կատարէ ամէն աշխատութիւն։

Կը կարէ էն հատ ու էն բարակ կերպասները, ինչ որ ուրիշ ոչ մէկ մեքենայ կրնայ ընել։

Անհրաժեշտ ամէն կոշկակարի, դերձակի ու ընտանիքի։

Թուրքիոյ համար միակ ներկայացուցիչ՝ ՅՈՎՀԱՆՆԷՍ Կ. ՄԻԱՆԵԱՆ
ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ.—Սիրքէճի Բէօրրիլիբ խան թիւ 3։
ՄԱՍՆԱՃԻՒՂ՝ Գալաթիա, Պէյօղլու Միլլէթ խան թիւ 33, Իզմիր, Համիտիէ ճաստէսի թիւ 39։

Գնողներու համար վճարման դիւրութիւններ կան։—Մեքենայից գործածութեան եղանակին ուսուցումն եւ նորոգութիւնք ձրիապէս պիտի կատարուին վաճառատան կողմէ։

«ԾԱՂԻԿ»Ի ԹԵՐԹՕՆԸ (20)

ՄԱՔՍԻՄ ՊԻԼԱՄԷՐ

ԱՆԻԾԵԱԼ

ՄԱՍՆ ԱՌԱՋԻՆ

Զ

Սանուա կոմսուհին, թէպէտ վաթսունի մօտ, դեռ չատ գեղեցիկ էր։ Զգայնի հիւանդութիւն մը, զոր ներքին վիշտերու հետեւանօք ստացած էր, զինքը կը դամէր զրեթէ միշտ իր երկար աթոռին վրայ, որ այդ իրիկունը զետեղուած էր իր զաւկին ու ամուսնոյն նկարներուն հանդէպ։

Նատէժի պէս, Բեղերապուրկցի ուռ ընտանիքէ մը (Սարտուլա) սերած, իր մատղաշ հասակին մէջ իսկ սիրահարած էր Զօր. կոմս Սանուայի, որ իրմէ չատ աւելի տարէց էր. եւ իրեն դէմ եղած ամէն դժուարութեանց հակառակ, ամուսնացաւ անոր հետ, եւ Ֆրանսա եկաւ իր ամուսնոյն հետ։

Բայց դժբախտութիւնը անընդհատ կը հարուածէր Սարտուլա ընտանիքը։ Սանուա կոմսուհւոյն երէց եղբայրը, իր կինը կորսնցնելէ ետք, որուն վիշտէն մեռաւ, աշխարհի մէջ մենակ թողլով իր Նատէժ աղջիկը։

Սանուա կոմսուհին իսկոյն Բեղերպուրգ ուղեւորեցաւ, եւ տղան իրեն հետ առաւ ըստաւ։

Դեռատի աղջիկը մեծցաւ իր Ռօժէ հօրաքեւորդւոյն հետ, սիրեց զայն եւ անկէ սիրուեցաւ։

Ուստի ծերունի զօրավարը, մեռնելէ առաջ, նշանեց զանոնք, իրարու հետ համաձայնելու համար ստեղծուած երկու ցեղեր եւ զիրար սիրելու համար ստեղծուած երկու սիրտեր իրարու հետ միացընելու համար երջանիկ զգալով իր անձը։

Նատէժ, Եւայի պէս խարտիշագեղ, Սլաւուհւոյ պէս բարձրահասակ ու զոհող՝ պաշտուելու արժանի գեղեցիկ էր իր խիստ դիմագծերով, զոր կ'ամոքէր սակայն իր աչքերուն կապոյտ գոյնը։ Կենդանի մարմնացումն էր այս հրաշագեղ ցեղին, որոյ մելամաղձոտ գեղեցկութիւնը լի է խորաթափանց հրապոյրով։

Ինչ կրնար ըլլալ իր տարիքը։—Հազիւ 20 տարեկան։ Եւ արդէն, թէպէտ դեռ չատ նորատի, իր գեղեցիկ ճակատը մթագնած էր տխուր մտածումներով։

Իր մատղաշ մանկութենէն ի վեր կ'ապրէր այս խաղաղիկ ու պարկեշտ միջավայրին մէջ, չրջապատուած այնպիսի ազատասանքներով որք կարծես զինքը կը պաշտպանէին կեանքի ստախօսութիւններուն դէմ։

Մէկ քանի տարիներ, Նատէժ ապրած զօրանոցի կեանքով, Ֆրանսայի զանազան քաղաքներուն մէջ իր ընակութիւններէն պահած էր սնմոռանալի յիշատակներ։

Ցեռոյ Զօրավարին մահը, մէկ օրէն միւսը, ամէն բան փոխած էր, եւ այրին ու իր երկու զաւակները եկած էին հաստատուիլ Վոժի փոքրիկ տան մէջ։

Իր բոլոր վիշտերը յաջորդաբար ընդունելէ վերջ, Ռօժէ՝ Սէն—Սիր (զինուորական բարձրագոյն վարժարան) ընդունուած էր, եւ երկու տարի վերջ գպրոցէն կ'ելներ հեծելազօրաց դեր—տեղակալի աստիճանով։

Մէկ տարի վերջ կը հրաժարէր, հակառակ այն մեծ վշտին զոր այս որոշումն պատճառեց Սանուա կոմսուհւոյն, որ կը յուսար թէ զաւակը պիտի հետեւէր իր հօր հետքերուն, այն հօրը որ իր սիրելի զաւակին համար զինուորական ասպարէզին զատ ուրիշ ասպարէզի վրայ երբեք չէր խորհած։

Ինչո՞ւ համար տուաւ իր հրաժարականը, ոչ ոք երբեք գիտցաւ զայն։—Բայց այն ատենէն սկսեալ, երիտասարդին այցելութիւններն աւելի հաղուագէպ դարձան, եւ երկու կիները դրեթէ լքուեցան այս երիտասարդին կողմէ, որ սակայն զանոնք վարժեցուցած էր ամէն դղուանքներու։

Մէկ քանի ամիս վերջը, Ռօժէ կ'իմացնէր իր մօր թէ իր հօր երեսմի յարաբերութեանց շնորհիւ Բարիզի մէջ դեսպանատան քարտուղար անուանուած էր։

Այս լուրը մեծ ուրախութիւն մը պատճառած էր զօրավարին կնոջ։

Ռօժէ, կը մտածէր նէ, զինուորական կեանքին մէջ չդտաւ իր փնտռած ճամբան։ Դիւանագիտութի՞ւնն էր որ կը հրապուրէր զինքը, որուն համար ծնած էր եւ ուր պիտի յառաջանար փայլուն կերպով։ Սանուա զօրավարին զաւակը կը հետեւէր իր նախնեաց ազնիւ ասանդութիւններուն. անտարակոյս օր մը դեսպան պիտի ըլլար, եւ թերեւս աւելի օգտակար պիտի հանդիսանար իր հայրենեաց քան եթէ ծառայէր պատերազմի դաշտերուն վրայ։

Բայց այն ատենէն սկսեալ, զօրավարին կողմէ իր զաւկին թողուած հայրենական փոքրիկ ժառանգութիւնը տակաւ տակաւ պակսեցաւ, եւ յաջորդաբար Ռօժէի ըրած զրամական խնդրանքները չուտով սպառեցին զայն։

Երիտասարդն, ի բնէ չատ անհոգ, երբեք հոգալի չէր առած իր մօր ոչ-դիւրակեցիկ վիճակը, որ չատ չանցած, մ'ալ ապրելու համար ուրիշ բան պիտի չունենար բայց եթէ իրեւ զօրավարի այրի իր ստացած թոշակը։

Բայց երբէք այն մայրը յանդիմանութիւն չէր ուղղեր իր զաւկին։ Թիչ քիչ մերկացաւ իրեն մնացած բոլոր դրամագլուխներէն, դեռ հնարը գտնելով Ռօժէի զրկելու այն համեստ խնայողութիւնները, զոր Նատէժ եւ ինք զրկանքներով կը յաջողէին իրականացնել։

Մէկ քանի օրէ ի վեր, կոմսուհին եւ դեռատի աղջիկը մտատանջ էին։—Այս զրեթէ վայրի միջավայրին մէջ ապրելով, ամէն բան զրկանք թուեցաւ, դող կը հանէր։

Նախազգացումներու կը հաւատային եւ համոզուած էին թէ դժբախտութիւն մը կ'սպառնար իրենց։

Եւ ո՞երկից կրնար գալ այս դժբախտութիւնը, եթէ ոչ Ռօժէի կողմէ, որ մէկ ամսէ ի վեր իրեն վրայ լուր չէր առած։

(Շարունակելի)

ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Ա. ՍԱՂԱՍԵԱՆ

ՏՊԱԳՐՈՒԹԻՒՆ Ա. ՍԱՂԱՍԵԱՆ